

MARTÍ DOMÍNGUEZ

El dilema obstètric

En la lliçó magistral de l'obertura de curs 2001-2002 de la Universitat de València, el ginecòleg Miguel Tortajada va concloure el seu parlament amb unes paraules ben emocionades: "Permeteu-me que expresse la satisfacció que sent per haver pogut dedicar la meua activitat professional i docent al cultiu d'aquesta petita part de la medicina que des de fa un milió i mig d'anys ha ajudat al naixement de la humanitat." La xifra pot semblar exagerada, i alguns mofetes poden atribuir-la a un infundat arravatament de cofoisme professional. Al capdavant, molts pocs poden defensar que treballen en una activitat que s'ha anat produint des de fa 1,5 milions d'anys... I, tanmateix, res no resulta potser més cert: com va explicar brillantment el professor Tortajada, l'assistència en el part ens fa humans.

En un article publicat recentment en *Investigación y Ciencia* (gener del 2002), les científiques nord-americanes Karen Rosenberg i Wenda Trevathan també analitzen les sorprenents dificultats que caracteritzen el part humà. Mentre que en les altres espècies de primats el part es realitza sense complicacions, fins a l'extrem que la mare pot assistir la seua cria i fins i tot eliminar les mucositats de la cara del nounat i ajudar-lo a respirar, a la dona, li resulta pràcticament impossible guiar el nen pel canal del part sense rebre ajuda. El professor Tortajada, en la recent publicació del seu discurs (*Lliçons magistrals*, Universitat de València), enumera els obstacles i filigranes que ha d'aconseguir vèncer el cap del xiquet per eixir del ventre de sa mare: "Flexió per reduir el seu diàmetre sagital; orientació del seu diàmetre major cap als de la pelvis; rotació interna de noranta graus en l'excavació pelviana i descens; expulsió mitjançant un moviment de deflexió; rotació externa del cap de noranta graus per adequar el diàmetre bihumeral per permetre l'expulsió dels muscles."

Convindreu que la llista és esborronadora. Sobretot per a un acte tan natural i que en altres primats funciona com qui diu com una seda... Crec recordar que l'evolucionista Theodosius Dobzhansky ja va assenyalar, amb una certa perplexitat, que l'home era l'única espècie que donava a llum amb dolor. I potser és cert. Durant l'evolució humana s'ha produït l'estranya paradoxa que a mesura que progressava la posició bípeda, més i més es reduïa la grandària de les pelvis, i amb això més s'embolicava el part. L'acurtament de les pelvis, per afavorir l'estabilitat de la columna vertebral i el bipedisme, duu aparellada una reducció del canal obstètric, i això comporta extraordinàries complicacions en el moment del part. El camí tan retort que ha de recórrer el nen, amb aquells girs de noranta graus —que segons el doctor Tortajada són les revoltes més complicades de la nostra vida—, resulta des del punt de vista adaptatiu incompreensible. Com justificar aquest —mai

millor dit— atzucac evolutiu? Posar-se dret o bé donar a llum amb facilitat... Vet ací el dilema amb el qual s'han estat enfrontant els evolucionistes els darrers anys.

Rosenberg i Tremewan argumenten que l'assistència en el moment del part ajudaria a reforçar les comunitats, i per tant explicaria l'alt nivell de sociabilitat de l'espècie humana. És a dir, la necessitat d'ajuda per a ben parir modela el comportament dels homínids, i fa d'aquesta branca evolutiva un grup amb imperioses necessitats socials. Per això, Rosenberg i Tremewan proposen que les comares —i en definitiva, l'obstetrícia— sorgiren amb els primers australopitecs. D'això fa 5 milions d'anys! És clar que es devia tractar d'una obstetrícia ben rudimentària... Però, en qualsevol cas, es pot afirmar sense por d'enganyar-se que aquest és l'ofici més vell del món. I, al meu entendre, l'ofici que ens fa humans.

